

HOVSLAGAR

MAGASINET

Januari–Februari 2023 nummer 1

Sverige

Hög tid att samla hela branschen

Hovslagersverige är en spretig bransch. Det säger regeringens sakkunnige utredare Peter Hofverberg efter att han i över ett års tid ägnat sig åt att utreda bland annat hovslagares behörighet. Du kan läsa intervjun med honom på nästa uppslag.

Ordförande har ordet

Varför är det så mycket prestige i branschen? Varför har vi så svårt att enas?

SHF har vid upprepade tillfällen försökt påverka myndigheter för att bland annat få till en nationell utbildningsplan. Men myndigheterna agerar inte om inte hela branschen står bakom kraven.

Vi måste alltså ena oss, förhandla, jämka och komma överens om de stora frågorna. En start vore att bjuda in representanter för branschens alla parter, föreningar, organisationer, utbildare/skolor, till ett stort konvent, där alla får prata till punkt och lägga fram sina åsikter. Det kunde bli en grund för det fortsatta arbetet att ena branschen. För gör vi inte det kommer myndigheterna inte att ta till sig våra synpunkter.

Ta hand om varandra!

Mats Holmstedt
Ordförande

Fler hovslagarträffar på gång

Foto: Mikaela Hallstedt

FREDAGSKLUBB. Fredagen den 18 november ordnade SHF en hovslagarträff på Yrkeshögskolan i Skellefteå.

Deltagarna bjöds på pizza och styrelseledamoten Mikaela Hallstedt informerade om föreningen och styrelsens arbete.

Nils Forssell höll en föreläs-

Landet runt

SKELLEFTEÅ

ning om tåns funktion och hästhovens olika former. Han gav också praktiska tips på hur vi enkelt kan rikta skor till dessa hovformer i vårt dagliga arbete.

Tusen tack Nils för en in-

NILS FORSSELL.

tressant eftermiddag och vi tackar också alla som deltog.

Foto: Mikaela Hallstedt

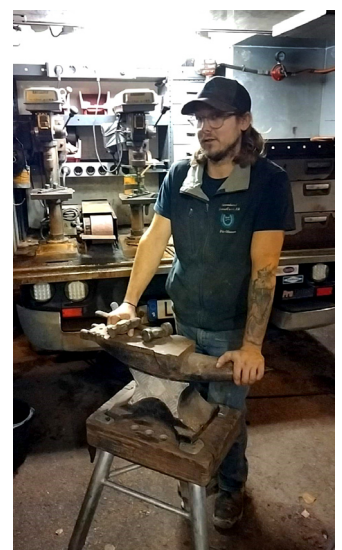
ONSDAGSTRÄFF. Onsdagen den 26 oktober ordnade SHF en hovslagarträff i Färgestads smedja, Karlstad.

Kvällen började med fika och information av styrelsemedlemmarna Pär Hopman och Mikaela Hallstedt.

Landet runt

KARLSTAD

Därefter tog Pär Olsson över och visade tips och tricks som förenklar vårt vardagliga arbete som hovslagare. Han

PÄR OLSSON.

visade bland annat olika sätt att dra kappor. En uppskattad och trevlig kväll! Tack Pär!

Nästa planerade träff 27 januari i Kolbäck, Strömsholm med Mikael Westberg.
Anmälan till: ricard.stahre@hovslagareforeningen.se För mer information, se hemsidan.

Foto: Malin Alldén

Festligheter i Blå Hallen – gesäller firade med SHF

Grattis Nathalie Varenstål, Jonaz Frändén, Yngve Söderstrand Elin Söderberg, Zarah Brinck, Sara Jakobsson, Sean O'Sullivan, Sofie Karlsson och Milton Engren, som tagit gesällen och under festliga former hämtade ut sina gesällbrev i Blå Hallen i Stadshuset i Stockholm den 2 november. Efter ceremonin i Blå Hallen fortsatte firandet då SHF bjöd de nybakade gesällerna på middag i en närliggande restaurang. Med på bilden är också ordförande Mats Holmstedt. Saknas på bilden gör Martina Andersen och Linda Sjöberg Johansson.

Tipsa valberedningen!!

ÅRSMÖTESHELG. Nästa års-möteshelg är inbokad på Solvalla Travbana i Stockholm, den 21–23 april 2023.

Vill du vara med i styrelsen, eller vet du någon annan som skulle vilja?

Valberedningens sammankallande John Forbord tar gärna emot förslag på intresserade personer.

Skicka ett mail till:
valberedningen@hovslagareforeningen.se

SHF angående barfota versus skodda hästar

Med anledning av debatten i bland annat sociala medier angående barfota versus skodda hästar har SHF gått ut med följande:

Svenska Hovslagareföreningen går aldrig in i diskussioner på sociala medier. Istället går vi på detta sätt ut till er medlemmar med en kort information.

Vi har förstått att diskussionerna ser väldigt olika ut beroende på var i landet man befinner sig. En del av er medlemmar utsätts för hårt tryck med många åsikter från olika håll.

Om ni hamnar i en sits där diskussion uppstår vill vi råda er att **sakligt förklara att ni som hovslagare har flera års utbildning när det gäller att verka hästar för barfotagång.**

Vi har också en skyldighet gentemot hästarnas välfärd att upplysa om att det kan behövas ett skydd av hästens hovar, exempelvis genom att sko den, beroende på vad hästen ska utföra för arbete och på vilket underlag den ska arbetas på.

Om du vill ha stöd vill vi påminna om den mentorslista som finns på hovslagareföreningens hemsida:

<https://hovslagareforeningen.se/mentorer/>

Det går också att mejla in till kansliet.

Med vänliga hälsningar

Styrelsen i Svenska Hovslagareföreningen

Hovslagare föreslås bli skyddad titel

– viktigt nu är att se till att bli godkänd av Jordbruksverket

Titeln ”Hovslagare” föreslås bli skyddad. Det innebär att den som vill fortsätta sko utan att vara Av Jordbruksverket godkänd hovslagare inte längre kommer att få kalla sig hovslagare.

Förra året tillsatte regeringen en utredning med uppgift att se över lagstiftningen om djurens hälso- och sjukvård. En av uppgifterna var att ta reda på varför så få hovslagare ansökt om att bli godkända av Jordbruksverket.

SHF har via sin representant Rose-Marie Clark medverkat i utredningens expertgrupp.

I november i år blev utredningen klar.

”Annan beteckning”

När det gäller hovslageri är det mest genomgripande förslaget att skydda titeln ”Hovslagare”.

Såhär står det: ”Utredningens förslag innebär att den som saknar rätt utbildning inte får kalla sig hovslagare.” Det kommer alltså fortfarande att vara tillåtet att sko och verka men den som inte är godkänd av Jordbruksverket får inte kalla sig hovslagare utan får hitta på en annan beteckning, som skopåspikare eller hovspecialist.

I dagsläget är det bara strax under 500 hovslagare som är godkända av Jordbruksverket. De övergångsregler för att bli godkänd som finns idag sträcker sig fram till årsskiftet 2025/2026.

Utredarna konstaterar att det är viktigt för djurskyddet att de föreslagna förändringarna inte medför att det uppstår brist på hovslagare i Sverige. ”Utredningen föreslår därför att den som vid bestämmelsernas ikraftträdande den 1 juli 2024 arbetar som och kallar sig hovslagare ska få fortsätta att göra det i ytterligare fem år, det vill säga till och med den 30 juni 2029.”

PLÖTSLIGT HÄNDER DET.

I nummer 5, 2021, skrev vi att hovslagare kunde bli en skyddad titel. Nu är utredningen klar och har lagt fram sitt betänkande.

Peter Hofverberg har varit sakkunnig sekreterare i utredningen och är väl insatt i frågorna.

Vad händer med de som inte hunnit bli godkända till årsskiftet 2025/2026 men som även efter 30 juni 2029 vill kalla sig hovslagare?

– Man väljer helt enkelt själv. Gör man ett aktivt val att inte ansöka om att bli godkänd hovslagare så kan man, enligt vårt förslag, fortsätta att kalla sig hovslagare fram till den 30 juni 2029. Därefter får man fortsätta att hålla på med hovslageri men man får inte kalla sig hovslagare.

Så för de som inte hunnit bli godkända innan årsskiftet 2025/2026 är det kört?

– Nja, den bollen ligger hos Jordbruksverket. Det beror på vad verket väljer att göra. De har möjlighet att kunna förlänga den övergångsperiod som gäller fram till 2025/2026. De kan aktivt välja att förlänga den fram till den 30 juni 2029. (Angående gällande övergångsregler, se faktarutan.)

Enligt Peter Hofverberg är det inte omöjligt att det blir så.

– Det har förts ett långt resonemang i utredningen angående hovslagarnas utbildning, säger Peter Hofverberg.

Redan 1991 föreslog man att hovslagare skulle bli certifierade. Sen hände ingenting förän 2001 när Jordbruksverket tog fram föreskrifter för certifiering. Därefter övergick ansvaret till Djurskyddsmyndigheten 2005 till 2007 och sen gick det tillbaka till Jordbruksverket. 2010 kom Av Jordbruksverket godkänd hovslagare. Och fram till idag är det alltså bara cirka 490 hovslagare som har ansökt om godkännande.

– Man får väl ändå säga att det milt uttryckt har funnits ganska goda möjligheter att hinna förkovra sig och få en behörighet. Nu blir det ju lite av ”kniven på strupen” att bli godkänd. Det har det inte varit tidigare, säger Peter Hofverberg.

Böter

Den som inte är Av Jordbruksverket godkänd hovslagare och ändå fortsätter kalla sig hovslagare efter 30 juni 2029 ska enligt förslaget kunna få böter.

– Det blir länsstyrelsen som i så fall gör kontroller och om länsstyrelsens föreläggande inte efterlevs kan det bli ett föreläggande med vite, det vill säga i praktiken ett bötesbelopp.

Har du något annat att säga som du vill framföra till hovslagare?

Oklart om nuvarande övergångsregler förlängs

AVVAKTAR REMISSRUNDAN.

Det är Jordbruksverket som avgör om de övergångsregler som idag gäller för att kunna bli godkänd hovslagare förlängs eller inte efter årsskiftet 2025/2026.

Hur det blir med den saken är högst oklart i dagsläget.

– Jag kan inte svara på den frågan idag, säger Anna

”Att vara godkänd hovslagare är som en grund att stå på. Sen får du förkovra dig och specialisera dig under resans gång. Det skulle jag vilja skicka med till hovslagarna”

**Peter Hofverberg
sakkunnig utredare**

– Det jag rent personligen skulle vilja se är att man samlar sig i branschen. Den är idag väldigt spretig. Det finns mycket åsikter och man har svårt att enas.

– Jag tror att man måste lägga undan de egna preferenserna och sluta tro att just jag har 100-procentigt rätt i alla frågor. Alla kan inte ha rätt till 100 procent om man ska börja förhandla. Då får man jämka: En tycker smide är viktigt, en annan att teori är viktigt. Men det får inte vara så viktigt att man inte kan få ihop branschen.

Utredningen har också övervägt möjligheten att legitimera hovslagaryrket men konstaterar

att utbildningarna inte håller tillräckligt hög nivå för en legitimering:

”Utredningen har kommit fram till att hovslagarutbildningarna, som numera i fråga om längd uppfyller de krav som bör ställas på ett legitimationsyrke, ännu inte är på högskole- eller universitetsnivå och därför inte motsvarar de krav på vetenskaplighet m.m. som krävs för att kraven för legitimation ska vara uppfyllda.”

Gemensam utbildningsplan

– Jag tror att det skulle vara väldigt mycket värt om man kan samla sig som bransch och titta på en gemensam utbildningsplan med ett kvalitetssystem som täcker alla skolor, säger Peter Hofverberg och fortsätter:

– Det är lätt för SLU att vara utbildningsanordnare för de har det enda ansvaret för utbildning av veterinärer och djursjukvårdare. På hovslagarområdet ser det annorlunda ut. Där har vi Myndigheten för Yrkehögskolan, som inte ställer speciellt höga krav mer än att du ska kunna gå ut i arbete när du är färdig. Men Yrkehögskolan har inga särskilda kvalitetskrav. Det hade varit väldigt bra om branschen kunde samla sig kring en gemensam utbildningsplan.

– Sen finns det de som tycker

att folkkorrigerings är viktigt, eller smittskydd är viktigt och det är ju jättebra. Men lägg då det som ett slags ”gräde på moset-utbildningar”. Man samlas alltså kring en grundutbildning och så kan man ge resten som specialinriktningar.

Livslångt lärande

– Jag kan ibland uppleva att man vill att en godkänd hovslagare ska vara ett slags proffs. Och det ska de på sätt och vis vara. Men tänk på veterinärer. De läser 5,5 år till veterinär. Det innebär ju inte per definition att de är proffsveterinärer från första dagen de jobbar. De är ju inga specialister på något sätt men de fortsätter och förkovrar sig hela arbetslivet tills de går i pension. Det sättet att se på saken skulle jag gärna se hos hovslagarna. Att vara godkänd hovslagare är som en grund att stå på. Sen får du förkovra dig och specialisera dig under resans gång, säger Peter Hofverberg.

Utredarna lämnade över den färdiga utredningen, det så kallade betänkandet, till regeringskansliet den 7 november. Nu ska förslaget ut på remiss till berörda myndigheter och organisationer. Ännu är ingenting i förslaget klubbat och klart.

Lisa Olsson

För dig som vill veta mer

● Utredningens förslag finns att läsa i betänkandet ”Bättre förutsättningar inom djurens hälso- och sjukvård”, som är resultatet av ”Utredningen om en hållbar och långsiktigt välfungerande hälso- och sjukvård för djur”. Du hittar betänkandet via den här länken: **<https://data.riksdagen.se/fil/57BA0E69-0AF2-4F04-A467-970601F76D60>**

● Betänkandet går också att hitta på SHF:s hemsida under fliken ”Om oss/ dokument”

● Här kan du läsa om de övergångsregler som gäller fram till årsskiftet 2025/2026: **<https://jordbruksverket.se/djur/personal-inom-djurens-halso--och-sjukvard/att-arbeta-inom-djurens-halso--och-sjukvard/hovslagare/>**

Första helgen i december
hölls block 7, Hovsjukdomar.

Foto: Henrik Jansson

Block 4 och sen examen

FORTBILDNINGEN. Till våren kommer det att finnas möjlighet att gå block 4, Balansering och korrigering. Alla som tidigare gått minst block 1 är välkomna att anmäla sig via mejl till kansliet. Senare i vår eller i början av sommaren planeras examen.

Om det finns tillräckligt stort intresse finns också planer på att ordna Block 1. Men för det krävs **minst** tio intresserade. Så om du är intresserad, tveka inte att höra av dig till kansliet!
kansliet@hovslagareforeningen.se

Medlems- fakturan via mejl i år

SKRÄPPPOST? I år har medlemsfakturan skickats ut via mejl till alla som uppgett en mejladress. Har du inte fått din faktura? Titta i skräpposten eller hör av dig till kansliet! De som inte har mejladress fakturan som vanligt via posten. Har du en mejladress så skicka gärna ett mejl till kansliet så kan vi spara både pengar och miljö.

Nu räknar vi in 553 medlemmar

MEDLEMSANTAL. I början av december hade föreningen 553 medlemmar.

Varmt välkomna ni som är nya! Nu ser vi fram emot ett nytt år fullt av möjligheter!

Tekniska hjälpmedel är ovärderliga verktyg

FRÅGA: På marknaden kommer det fler och fler tekniska hjälpmedel för att bedöma hur hästen ska verkas och skos optimalt och i tidningen ser vi ganska ofta att röntgen varit en del i utredningen inför ett beslut om åtgärd eller sjukbeslag. När det kommer till bedömning av till exempel röntgenbilder inför verkning och skoning, vad är viktigt att tänka på? Vilka för- och nackdelar ser du som veterinär på hovproblem med dessa hjälpmedel och metoder? **Jessica Hassel**

Frågespalten

SVAR: Tack för din fråga.

Vid hältutredningar används flera typer av bilddiagnostik varav röntgen precis som du nämner är ett av de vanligast förekommande tillsammans med ultraljud, MRI, CT etc.

Vid hältutredning på kliniken tas först en noggrann anamnes där ägaren berättar hästens historik och problematik för dagen. Därefter görs en noggrann palpation av hästen innan rörelsekontroll på rakt spår, volt (hårt och mjukt underlag) samt böjprov och ev ridprov.

Om hästen uppvisar håla så läggs bedövningar för att kunna ringa in vilket område som hältan och smärtan kommer ifrån. Detta görs systematiskt och kan kompliceras av kompensatoriska hältor eller att hästen har flera problem samtidigt. När man lokaliserat området, vi kan t ex säga att det i det här fallet rör sig om hoven, så går man vanligtvis vidare med röntgen där man bestämmer vilka bilder (projektioner) som är lämpliga att ta.

Vanligast är att man tar flera projectioner då t ex en fissur (spricka) eller osteofyt (pålagring) ibland bara ses i vissa projectioner och vinklar. Tar man bara en projektion finns

Mejla din fråga till:
kansliet@hovslagareforeningen.se

det risk att man missar en sådan förändring. Det är också viktigt att man lägger bedövning först för att kunna avgöra om de fynd man hittar på röntgen har relevans för hältan som man ser för dagen. Risken är annars att man hittar förändringar som kanske inte är relevanta.

Det finns dock undantag när man väljer att inte lägga bedövning innan bilddiagnostik t ex om man misstänker att hästen har en spricka som kan förvärras av att hästen bedövas och lägger mer belastning på benet.

På t ex en sidobild av hoven lateromedial (LM) som används t ex vid fång, koll av eventuell artros i hovleden men också hur balansen i hoven ser ut kan man både mäta hovbensrotation, hovbenssänkning och dorsopalmar eller dorsopantar balans eller obalans (alltså om hästen har en framåt- eller bakåtbruten tåaxel som behöver åtgärdas med verkning och beslag.

Vid en bild rakt framifrån eller bakifrån dorsopalmar (framben) eller dorsopantar (bakben) DP så kan ev obalans mellan utsida och insida av hoven ses.

Sneda projektioner och projektioner tagna snett ovanifrån kan ge ytterligare information.

Viktigt är att röntgenbilderna är av tillräckligt bra kvalitet för att man ska kunna göra en korrekt bedömning och varken missar eller övertolkar t ex artefakter i bilden (t ex en luftbubbla) och att man företrädesvis diskuterar igenom vad för verkning eller beslag som kan vara aktuellt för hästen. Allt detta måste också journalföras korrekt så att det går att följa vad man har sett vid undersökningen och varför man

vidtar de åtgärder man gör.

Ibland framkommer det av anamnesen att man t ex provat ett beslag tidigare som skulle kunna vara aktuellt men som kanske inte fungerar för den individuella hästen eller de förutstättningar som råder hemma och därför är det bra att diskutera igenom alternativen tillsammans. Det är också viktigt att man inte gör för stora förändringar för drastiskt i vissa lägen t ex vid en äldre häst eftersom om man avlastar ett område kommer man öka belastningen på ett annat.

Vid just undersökning av hoven och dess mjukdelar så är fortfarande röntgen det vi använder inledningsvis och som ger mycket information om framförallt skelettet men där man i många fall måste komplettera med MRI-undersökning för att få ytterligare information om hovens inre strukturer och mjukdelar (t ex vid ligamentskador). Ultraljudet har sina begränsningar vid hoven då man endast kan se en begränsad del av hovens mjukdelar med ultraljud och det mesta ligger dolt innanför hovkapseln.

Till sist, tekniska hjälpmedel är ovärderliga verktyg och ger information som leder till att hästarna får rätt diagnos och rätt behandling men måste användas på rätt sätt och ansvarsfullt (t ex strålningsrisk måste tas i beaktande). Att bara ta en röntgenbild utan att ha en tanke varför man tar den kommer inte hjälpa till vid verkning eller skoning utan kan i värsta fall leda till att man gör förändringar på en frisk individ och som inte leder till någon förbättring.

Vänliga
hälsningar,
**Cecilia
Ekeberg**
leg.vet.

Foto: Roger Svensson